

عیسی کلانتری علی‌رغم مخالفت سنگین کارشناسان، اجرای طرح انتقال آب خزر به سمنان را تایید کرد

سازمان محیط‌زیست محیط‌زیست را دور زد

«کلانتری نظر کار شناسان خودش را هم دور زد!

یکي، دوروز گذشته وقتی صفحه‌های مجازی فعالان محیط‌زیست وبخش محیط‌زیست رسانه‌های مختلف را برسر می کردم به انتقادات جدی وحملات تند برخی از آنها به عیسی کلانتری، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست برخورد؛ انتقاداتی که موافقت کلانتری با طرح انتقال آب خزر به فلات مرکزی ایران را نشانه رفته بودو به سرعت هم درحال انتشار بود. مساله، مساله تازه‌ای نیست، همان طور که در ابتدای گزارش نوشتیم، زمره‌های اجرای این طرح از زمان ریاست جمهوری محمود احمدی نژاد وجود داشت وحالادر اواسط دوره دوم ریاست جمهوری حسن روحانی، مراحل پایانی پیش از اجرا را طی می کند. اما سواي کهنگی مساله وحاشیه‌های مداوم آن در تمام این سال‌ها حتی سواي اظهارات نمایندگان مجلس استان‌های مازندران وسمنان در رد یا تایید این طرح انتقال، برای یک مخاطب عادی، برای نگارنده این گزارش وبرای هرکسی که در جست‌وجوی چگونگی و چرایی ورد و تایید این ماجراست، فعالان محیط‌زیست ومسئولان مربوطه می توانند راهنمایان خوبی باشند. هفته گذشته بود که کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی مازندران بعد از جلسات متعدد و طولانی وبازدیدهای مکرر میدانی از منطقه، با طرح انتقال آب خزر به کویر مخالفت کرد. در بخشی از صورتجلسه کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی مازندران با طرح انتقال آب خزر به فلات مرکزی ایران آمده است: «عطف به نامه ۹۸/۶۱۲۴ به تاریخ ۹۸/۶/۹ در پی بازدید مشترک از مسیر اجرای پروژه انتقال آب خزر به سمنان، بازدید مشترکی توسط اعضای کمیته فنی این اداره کل و کارشناسان دفتر زیستگاه‌ها وامور مناطق سازمان حفاظت محیط‌زیست کشور، کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان مازندران وتیم کارشناسی وزارت نیرو و شرکت مهندسی مه‌اب قدس انجام وموارد ذیل جهت هرگونه اقدام مقتضی ایفا می شود. در طول مسیر پیشنهادی جهت انتقال آب تعداد پنج ایستگاه پمپاژ در حوزه استان مازندران پیش بینی شده به‌طوری که هیچ‌گونه مطالعه ونقشه قابل بررسی جهت نحوه انتقال نیروی برق به ایستگاه‌های مذکور در مناطق جنگلی ارائه نشد. با توجه به اینکه در برخی نقاط مسیر انتقال لوله آب، بیشتر از ۱۱ کیلومتر از مسیر پیشنهادی از حاشیه جاده‌های جنگلی عبور می کند که در صورت اجرای پروژه تخریب زیادی در پوشش جنگلی ایجاد می کند...» با این وجود، یک روز بعد از آن صورتجلسه وعلی‌رغم مخالفت جدی این کمیته که کارشناسان ومعتمدان سازمان حفاظت محیط‌زیست هم در آن حضور داشتند، عیسی کلانتری رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست، طی نامه‌ای به حسن روحانی، اجرای این پروژه را بلامانع دانسته و گفته است ضوابط زیست محیطی موردنظر این طرح براساس تفاهم صورت گرفته در صورتجلسه کمیته ا رزیابی ظرف مدت یک ماه به وزارت نیرو ابلاغ خواهد شد. ضوابط زیست محیطی ای که مشخص نیست چگونه وبر چه اساسی در یک ماه تعیین و ابلاغ خواهد شد! روز گذشته محسن موسوی، مدیرکل منابع طبیعی استان مازندران دوباره با اعلام مخالفت خود با طرح انتقال آب گفت: «کمیته فنی اداره کل منابع طبیعی مازندران در نامه‌ای به سازمان محیط‌زیست با بند ۹ انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی کشور مخالفت کرده بود. بر پنج لیتر آب دریا دو لیتر قابل شیرین کردن وسه لیتر شورآبه وپساب است. محیط‌زیست باید پیش بینی کند با این حجم شورآبه وپساب قرار است چه کار کند. منابع طبیعی نظر کارشناسی وفنی خود را اعلام کرده اند اما تصمیم گیرنده ما نیستیم که بتوانیم جلوی انتقال آب دریای خزر به فلات مرکزی کشور را بگیریم.»

«با اجرای طرح انتقال سایر کشور های ذینفع خزر باج خواهی می کنند

این فعال محیط‌زیست با اشاره به ظرفیت پایین دریای خزر و مشکلات بین المللی بعد از اجرای طرح انتقال آب از آن گفت: «دریاچه خزر یک آبگیر بسته است. همین الان در خلیج فارس به خاطر طرح های مختلف انتقال وشیرین کردن آب به شدت اکوسیستم منطقه به خطر افتاده با اینکه بسته نیست. اما خزر یک آبگیر بسته است و به شدت این مساله می تواند روی حیات این اکوسیستم که بزرگ ترین ذینفع آن هم ایران است، اثر منفی بگذارد. مساله دیگر اینکه چون آبگیری است که چند کشور به صورت مشترک از آن استفاده می کنند، شما مطمئن باشید آن کشورها وقتی که این طرح پیش رفت واجرائی شدو ایران هزینه کرد، آن وقت از ایران باج خواهی خواهند کرد و خواهند گفت یا به طبق قوانین بین المللی این طرح رامتوقع می باشد یا بگذارد ما فلان تحقیق را در آن انجام بدیم. یعنی به این راحتی ها از شر این قضیه گذشت نخواهد کرد. این کار از لحاظ حقوق بین المللی ایراد دارد. درواقع این مدعی است چون آنها آب را آلوده می کنند ومنقل می کنند، ما هم آلوده کنیم ومنقل کنیم! ما باید جلوی آنها را بگیریم نه اینکه خودمان هم آن را تشدید کنیم، در نهایت همه ضرر می کنیم. همین الان ماهی یکلکا در دریای خزر نابود شده است، فک خزری وسبیری از ماهی ها در حال نابودی است. چنین اکوسیستم لرزانی چگونه می تواند توان ورود کلی مواد آلوده ونمکی وسمی را داشته باشد.»

«مسئولان مازندران به مشکل زباله های استان شان رسیدگی کنند

استادار سابق سمنان در واکنش به اعتراضات مردم، نمایندگان واستان مازندران وهمچنین فعالان محیط‌زیست گفت: «اینکه عزیزان مازندرانی حساسیت نشان می دهند برای کش های بعضی از نمایندگان است که در مقاطع رای گیری اتفاق می افتد. کجا این آقایان رفتند مطالعه کردند که مشکل زیست محیطی دار؟ آقایان می توانند به مسائل عمدتو منطقه خودشان وبه تهدید زیست محیطی مثل زباله ها توجه کنند. این ماجرا ی طرح انتقال که مساله ای ملی است را با سروصدا کردن دچار ابهام می کنند. محیط زیست هم نظر کارشناسی خودش را داده است. حتی این موضوع از دیدگاه کارشناسان بین المللی هم مورد مطالعه قرار گرفته و هیچ کس نگفته این طرح مخل محیط زیست است. البته در یکی، دو مقطع محیط‌زیست با این ماجرا مخالفت کرد وبحث جهانی آن هم مطرح شد و گفتند این محل محیط‌زیست است، مثلا گفتند در بخش هایی که آب تصفیه می شود غلظت آلاینده های آب بالا می رود و... اما گفتیم دریا اکوسیستمی دارد که خودش آن را حل می کند، اگر آسیبی باشد چطور باقی کشورهای این منطقه این کار را می کنند؟ در نهایت با مطالعه که انجام شد ما با آسیب های خاصی برخورد نکردیم.»

«اجرای طرح انتقال از خزر مناقشات اجتماعی ایجاد خواهد کرد

هادی کیادلیری، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی ورئیس انجمن جنگلبانی ایران در ارتباط با طرح انتقال آب خزر به سمنان با اشاره به تجربیات جهانی به «فرهیختگان» گفت: «در ارتباط با اصل انتقال آب بین حوضای وقتی مطالعه می کنید متوجه می شوید بیش از ۱۰۰ پروژه انتقال آب در کشورهای مختلف وجود دارد که در اکثر این کشورها، این پروژه ها دچار اشکال شدو درحال حاضر سیاستگذاران این کشورها، حتی کشورهای توسعه یافته، به این رویکرد علاقه مثبت نشان نمی دهند و از این مساله عبور کرده اند. در کانادا، روسیه ومصر... نمونه های شکست خورده طرح های انتقال آب مشاهده می شود. این مساله دلایل مختلفی دارد، یکی از مهم ترین دلایل، مناقشات و درگیری های اجتماعی در سطوح محلی وملی و بین المللی بوده است. مساله ای که ما در داخل کشور هم می بینیم، این است که در اصفهان وجنوب ایران این مناقشات همواره وجود دارد و کشور را هم دچار چالش کرده است و این اتفاق در این منطقه یعنی در مازندران وسمنان هم خواهد افتاد. ما در مناطق شمالی، مازندران و گیلان و... با خشکسالی و کمبود آب روبه رو هستیم، بچخال طبیعی از این رفته اند، رودهای دائمی از حالت دائمی به فصلی تبدیل می شوند، بارندگی ها کم شده است، چشمه ها رو به بند می شود و این یعنی ما در آینده در شمال کشور خشکسالی جدی خواهیم داشت. مرگ میرود دسته جمعی درختان را شمال کشور هم به همین دلیل است. این ماجرا مشکلات اجتماعی، درگیری ومنازعات ایجاد خواهد کرد وامکان ندارد مردم ومسئولان منطقه اجازه بدهند این آب انتقال پیدا کند. کامیالیکه تجربه این منازعات را در خود شمال هم داشته ایم، از شرق به غرب استان از این پروژه ها داشتیم و همانجا هم با شکست مواجه شدو مردم نگذاشتند آب انتقال پیدا کند.»

«شاید می خواهند سمنان را پایتخت سیاسی کنند

رئیس انجمن جنگلبانی ایران در پایان به شبهات سیاسی پیرامون این طرح انتقال اشاره کرد و گفت: «این طرح انتقال اصلا جمع بندی توجیهی ندارد. هرکسی یک دلیلی را عنوان می کند. یک عده می گویند ۳۰ سال دیگر آنجا ۴۵۰ میلیون مترمکعب آب نیاز داریم که در صنایع مصرف شود. این درحالی است که قطب صنعتی ایران، در اصفهان و... ۱۵۰ میلیون مترمکعب بیشتر آب مصرف نمی شود. مگر قرار است چه اتفاقی تا ۲۰ سال آینده رخ دهد که این حجم آب نیاز می شود؟ از طرف دیگر احداث کانال های انتقال، نگهداری ومراقبت آنها آثار خطرناکی دارد. باید از جنگل هایی بگذرد که به تازگی به عنوان میراث طبیعی جهانی ثبت شد. یکی از دلایل نابودی گونه ها در دنیا، همین عدم پیوستگی اکوسیستم وهمین قطعه قطعه کردن است. حتی سازمان محیط‌زیست در نامه نوشته است ما این پروژه موافقم، یک ماه بعد اززیابی فنی را می گویم! وقتی اززیابی فنی نادید با چه چیزی موافقت؟ مجموع اینها وقتی که می کنید می بینید این پروژه ها با این هزینه های سرسام آور بیت المال به جایی نخواهد رسید واین نشان می دهد این یک تصمیم سیاسی است. ما در بسیاری از پروژه ها با مطالعات وهما هنگی های بالا و کارشناسی شکست می خوریم، این پروژه که هیچ کدام از اینها را ندارد به کجا خواهد رسید؟ شما پروژه ای را اجرامی کنید، برآورد خسارت هم می کنید، اینجا هم می گویند این مقدار درخت قطع می شود، این مقدار آسیب به فلان جا می خورد و ما هم خسارتش را پرداخت می کنیم. نمی گوید در ۵۰ سال آینده وقتی اتفاقات زیست محیطی شدید رخ دهد چگونه خسارتش را پرداخت می کند. خیلی کوتاه بینانه در این باره نظر داده می شودو جلومی رود. بحث سیاسی است واحتمالاً می خواهند سمنان را پایتخت سیاسی کشور کنند واین زمره ها هم هست. نمی دانم این به صلاح این مملکت هست یا نه؟»

«انتقال آب خزر یک مساله چندوجهی است

مسعود مولانا، عضو تشکل های مردم نهاد استان مازندران هم در ارتباط با اجرای انتقال آب خزر به سمنان به «فرهیختگان» گفت: «از چند منظر می توان به موضوع انتقال آب پرداخت، در درجه اول آسیب های محیط‌زیستی که این طرح هم در مبداء، هم مقصد و هم در مسیر انتقال آن به جنگل های هیرکانی وارد می کند، دیگری اساسا فرآیند تگرش به این موضوع است. در این مساله با آسیب های اجتماعی هم روبه رو هستیم و در نهایت از منظر حقوقی وقضایی هم اهمیت دارد. از منظر محیط‌زیستی خیلی می توان بحث کرد و تاکنون سوتان دیدگاه های متعددی را در این زمینه مطرح کرده اند که برداشت آب به صورت پمپاژ از فک دریای مازندران می تواند آسیب های جدی ای را برای اکوسیستم این دریا به همراه داشته باشد و برگشت آب شور به دریا شوری و غلظت آب را بالا می برد. تخریب اراضی کشاورزی، جنگل ها وباغ ها طبق آنچه در خود طرح نوشته شده از جمله نگرانی هایی است که در این موضوع وجود دارد. وزارت نیرو بر مدیریت توزیع به جای مدیریت مصرف تاکید دارد و اگر از یک نگاه کلان و استراتژیک از منظر توسعه پایدار به این موضوع نگاه کنیم باید بگوییم تقریبا ۴۱۵ میلیارد مترمکعب آورده نزولات آسمانی در یک سال برای ایران از طریق باران و برف به دست می آید که از این میزان ۳۰۰ میلیارد مترمکعب تبخیر می شود و از ۱۱۵ میلیارد مترمکعب باقی مانده تقریبا ۲۵ میلیارد مترمکعب آن وارد دریا، دریاچه و کویر می شود و رقمی حدود ۸۰ میلیارد مترمکعب آب های تجدیدپذیر برای ایران باقی می ماند که ما علاوه بر آن حدود هفت دیدگاه های متعددی را در این زمینه مطرح کرده اند که به صورت پمپاژ در سال تقریبا ۸۷ میلیارد مترمکعب آب مصرف می کنیم که این رقم چیزی بیش از ۱۰۰ درصد آب های تجدیدپذیر است، درحالی که نرمال مصرف آب های تجدیدپذیر در دنیا به ۴۰ تا ۶۰ درصد می رسد و ما تنها کشوری هستیم که تمامی آب های تجدیدپذیر خود را مصرف می کنیم. کل حجم آبی که می خواهد در تمامی این پروژه های انتقال منتقل شود، زیر یک میلیارد مترمکعب است اما در کشوری که ۸۷ میلیارد مترمکعب آب مصرف می کند، اگر همه این یک میلیارد مترمکب محقق شود و اصلا آسیب زیست محیطی هم نداشته باشد، کجای مشکل آن را حل می کند و فقط این میزان هم به مصرف این ۸۷ میلیارد مترمکعب اضافه می شود و اساسا این مسیر غلط است وباید به جای اینکه محل ها را تومان پول خرج کنیم تا مصرف را بالا ببریم، بخشی از این بودجه را هزینه کنیم تا مصرف آب را کاهش دهیم. هم اکنون نسبت میزان مصرف آب سمنان نسبت به کل کشور واستان های همجوار خودش بیشتر است.»

«انتقال آب مشکلات فر هنگی و اجتماعی برای سمنان در پی خواهد داشت

درویش در پایان با اشاره به مشکلاتی که دامنگیر جنگل های هیرکانی می شود و همچنین راه های جایگزین انتقال آب در سمنان گفت: «درواقع بزرگ ترین مشکل طبق گزارش کمیته فنی منابع طبیعی سازمان جنگل ها همین مساله تخریب جنگل های هیرکانی است. براساس این گزارش این تخریب یکی از بزرگ ترین تخریب ها در تاریخ جنگل های کشور است. یک گسست اکولوژیکی ایجاد می کند و هزاران درخت هیرکانی را نابود می کند. جایی که به تازگی در یونسکو به عنوان میراث طبیعی ثبت شده است را به این ترتیب تخریب می کنیم. این را من نمی گویم، کمیته فنی سازمان جنگل ها می گوید، انجمن علمی جنگلبانی ایران می گوید. نکته دیگر اینکه می خواهند آب را هم در ساحل دریا شیرین کنند ونمک ها را در دریا بریزند. درکل می خواهند ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب منتقل کنند که ۲۰۰ میلیون مترمکعب یعنی نیاز آب شرب دو میلیون نفر آدم یعنی چهار برابر کل جمعیت استان سمنان. وضعیت استان سمنان از نظر میانگین سرانه آب از متوسط کشور بهتر است، کمترین تخریب محیط‌زیستی را هم دیده است و علاوه بر این یک سری تمهیدات در بخش کشاورزی و آب شرب وضعیت اندیشیده شود، چیزی حدود ۵۰۰ میلیون مترمکعب می تواند از محل صرفه جویی در آب به دست بیآورد، یعنی ۲/۵ برابر آبی که قرار است با طرح انتقال به سمنان وارد شود. هزینه به دست آوردن این آب از محل صرفه جویی وبهبود کیفیت شبکه آبرسانی و کشاورزی وصنعت وشرب، یک دهم هزینه انتقال آب است. سوال این است چرا این کار را نمی کنند و کار را بدتر می کنند که این امر هزینه ها وخسارت های بیشتری دارد؟ چرا به سراغ مدیریت مصرف نمی روند؟ چرا در استانی که مشکلی ندارد به دنبال ایجاد مشکل هستیم؟ این آب اگر وارد شود ناخودگاه صنعت رشد می کند، جمعیت زیاد می شود ونیروی کارگری را از استان های همجوار می خواهد تامین کند که این خود کلی مشکلات فرهنگی ایجاد خواهد کرد.»

«استفاده از آب خزر در صنعت توجیه اقتصادی دارد

وکیلی در پاسخ به این سوال که چرا به جای انتقال آب شبکه آبرسانی شهری، کشاورزی وصنعتی استان ترمیم نمی شود تا آورده بیشتری نصیب سمنان شود، خاشر نشان کرد: «این مطلب دقیق وعلمی و کارشناسی است وباید در کل کشور این اتفاق بیفتد چون در کل کشور مصرف بهینه رعایت نمی شود و این واقعیت است. طبق آخرین گزارش هایی که من در ذهن دارم، بالای ۳۰ درصد پرت آب داریم. این ۳۰ درصد را بنسبت مصرف مان حساب کنید، رقم بسیار سنگینی حاصل می شود. اینکه ما فرهنگ صحیحی از مصرف آب نداریم وباید اصلاح شود کاملا درست است و شکی در آن نیست. ختما شما در مطالعات دیده اید که وضعیت برداشت ما از آب های زیرزمینی به خط قرمز رسیده است وصنعت مطلوبی ندارد وشاهد فرونشست ها و... هستیم. اینکه گفته می شود با صرفه جویی می توانیم ۵۰۰ میلیون مترمکعب آب در سمنان ذخیره کنیم، به حتی شاید ارقام بالاتری را هم بتوان صرفه جویی کرد و شکی در این هم نیست، باید در جهت استفاده بهینه هم حرکت کنیم ومسئولان هم جدی باشند. اقدامی هم که در همین راستا در استان سمنان انجام شد، این بود که اکثر چاه های غیرمجاز را تعطیل و خیلی از کشت ها را ممنوع کردند. پس ابهامی در بهبود مصرف آب و صرفه جویی نیست. اما در بخش های صنعت می بینید که خیلی از دامپروزی ها، مرغذاری ها وصنعت ما در سمنان هر تانکر را با با قیمت بسیار وحشتناکی می خردن. اگر با این ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب انتقالی از خزر فقط بخش صنعت تامین شود این کار بدی نیست وتوجیه اقتصادی دارد، چون هزینه کمتری خواهد داشت.»

«طرح انتقال آب خزر نه توجیه حقوقی دارد و نه توجیه اقتصادی

کیادلیری در ادامه به موانع حقوقی و اقتصادی این طرح انتقال از خزر اشاره کرد و گفت: «مساله بعدی به مباحث حقوقی برسی گردد. رژیم حقوقی و کنوانسیون هایی در منطقه خزر وجود دارد که خود ایران هم آن را پذیرفته است. در سال ۸۲ کنوانسیون دریای خزر که به کنوانسیون تهران هم شهره شد، مورد توافق همه کشورهای این منطقه قرار گرفت و ایران هم آن را پذیرفت ومواد آن هم لازم الاجراست. پروتکل هایی وجود دارد که هر کدام الزاماتی را برای کشورهای منطقه ایجاد کرده اند. این پروتکل ها در سال ۹۴ توسط رئیس جمهور ابلاغ وتصمیم گرفته شد که نباید از آب خزر برداشت کنیم وبیش از این به خزر آسیب بزنیم. بعد حالا ما ملتی را با این آب دلنوش کرده و به مردم سمنان قول هایی داده ایم. شما وقتی درصد اجرای توسعه پایدار هستید، باید نتیجه را در ۵۰ تا ۱۰۰ سال آینده ببینید، نه در مازندران وسمنان آمایش سرزمین صورت نگرفته است. ظرفیت های این منطقه مشخص نشده است و ما داریم که استان سمنان ظرفیت مشخص شدن را ندارد. سواي این و در توجیه اقتصادی انتقال آب، شیرین کردن آب براساس نرخ جهانی، یک دلار هزینه دارد، پمپاژ آب هم ۱۴ هزار تومان هزینه دارد، برای آبی که صنایع ۴۰۰ تومان برایش پرداخت می کنند، می خواهید این مقدار هزینه کنید؟ ۱۴ هزار تومان برای پمپاژ، ۱۲ هزار تومان (یک دلار) هم نرخ جهانی، مبلغ هنگفتی می شود و این اصلا به صرفه نیست. هزینه برق ونیروگاه و... را هم به اینها اضافه کنید اعداد عجیب تر هم می شوند.»

شنبه ۲۳ مهر ۱۳۹۸ | شماره ۲۸۸۶

جامعه

ابوالقاسم رحمانی

دبیر گروه جامعه

هاشمی رفسنجانای رئیس جمهور می شود، با طرح انتقال، آب را به کرمان می برد، محمد خاتمی رئیس جمهور می شود، با طرح انتقال، آب را به یزد می برد، احمدی نژاد و روحانی که رئیس جمهور می شوند تلاش می کنند با طرح انتقال، آب را به سمنان ببرند، یعنی همه آنها یی که رئیس جمهور شدند، با هر طرز تفکر وعقیده ای، با سرسپردگی به هر جریان سیاسی وحزبی، در این یک مورد یعنی انتقال آب به زادگاه شان، وفاق نظر داشتند و دارند. صحبت از انتقال آب که می شود، هشتگ نه به انتقال آب در فضای مجازی وماجرای انتقال آب از کارون و دز به اقصی نقاط کشور به ذهن متبادر می شود. کمی بیشتر از جست وجوهای رسانه ای و دغدغه های گذرا هم اگر پیگیر ماجرای انتقال آب بوده باشیم، انتقال آب خلیج فارس و خزر هم پیرو همان ماجرای انتقال آب کارون حاشیه داشته وخبرساز شده است. خروجی همه اینها هم تقریبا یک چیز بوده، آن هم آسیب به مبداء ومقصد، نارضایتی عمومی و اجتماعی وتخریب محیط‌زیست؛ همانی که فعالان محیط‌زیست وبرخی مسئولان بارها گفته اند اما به جایی نرسید و ما هر از چند گاهی سرگرم ماجرای انتقال آب از جایی به جای دیگر هستیم. حالا شمال کشور هم به ماجراهایی که قبل تر محدود به کارون وجنوب کشور بود، مبتلا شده است و گویا آب دریای خزر، به زودی به سمنان می رسد.

«دستور عجیب کلانتری

سواي تمام اظهار نظر ها، موافقت ها ومخالفت ها با این طرح انتقال از خزر به فلات مرکزی ایران، خواندن اظهارات کارشناسی تعدادی دیگر از مسئولان و کارشناسان و فعالان زیست محیطی خالی از لطف نیست. محمد درویش از مدیران سابق سازمان حفاظت محیط‌زیست در گفت وگو با «فرهیختگان» در ارتباط با طرح انتقال آب گفت: «دوباره تاریخ در حال تکرار شدن است. دقیقا شبیه این اتفاق در دولت اول حسن روحانی افتاد و روحانی فشار شدیدی آورد که این طرح باید اجرا شود و ابتکار رئیس وقت سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت وقتی کارشناسان دفتر ارزیابی در ارزشگذاری این طرح به این نتیجه رسیدند که این طرح رد شده است، نمی شود آن را تایید کرد. عکس العمل روحانی هم این بود که ابتکار را برکنار و فردی را جایگزین او کرد که اولین کارش دعوت از استاندار وقت سمنان بود و آن وقت گفت که من تمام تلاش را می کنم تا این طرح اجرا شود و به رغم اینکه قول داده بود نتایج ارزیابی ها را در سایت سازمان منتشر کند وبه شبکه تشکل های مردم نهاد قول داده بود که نهایت تلاش را کند که این طرح اجرا نشود وبه اعضای شورای هماهنگی گفته بود که خودم مخالف این طرح هستم و روی نظر علمی دفتر ارزیابی حرفی نخواهم زد اما شگفتی تمام وقتی که کمیته فنی منابع طبیعی هم به شدت با این طرح مخالفت کرده و ما شاهد بودیم که متأسفانه نامه ای منتشر شده که آقای کلانتری گفته این طرح از نظر ما بلامانع است. من فکر می کنم ایشان دارد دستور صریح رئیس جمهور را اجرا می کندو نشان می دهد که سازمانش اختیاری برای جلوگیری از اجرای این طرح ندارد و اگر مخالفت کند، از سمت ریاست سازمان حفاظت محیط‌زیست برکنار خواهد شد. او حتی به کارشناسان دفتر ارزیابی گفته است که ما ترس را طوری تغییر دهید که ما بتوانیم از اجرای طرح دفاع کنیم.»

«از هاشمی تا روحانی همه مدافع انتقال آب به زادگاه شان

درویش در ادامه به سابقه دار بودن چنین اقداماتی در سایر دولت های پیش از روحانی هم اشاره کرد و گفت: «تنها اقدام مشترک دولت روحانی با دولت احمدی نژاد همین طرح انتقال آب است، یعنی این دو در تمام موارد مواضع ۱۸۰ درجه مخالف هم داشتند و تنها جایی که سیاست های یکسان داشتند، همین اجرای طرح انتقال آب بود. به خاطر اینکه هر دو به استان سمنان تعلق خاطر دارند. این مساله مسبوق به سابقه هم هست، آقای خاتمی هم که رئیس جمهور شد، طرح انتقال آب به یزد و آقای هاشمی هم طرح های انتقال آب به کرمان ورفسنجان را امضا کردند. ما متأسفانه چیزی به نام آمایش سرزمین را در این کشور به رسمیت نشناختیم و همیشه باید منتظر باشیم یک دولتمردی از یک جای محروم این کشور به قدرت برسد تا آن جای محروم هم از محرومیت خارج شود. اما چون یشت این ماجرا تخصص نیست، عملا حاصل آن هم به نفع آن استان نمی شود. طرح های انتقال آبی که به یزد و اصفهان و... اجرا شده منجر به بهبود زندگی مردم این مناطق نشده است و اتفاقات باعث شده کیفیت زندگی آنها کاهش و آلودگی افزایش پیدا کند و مشکلات مختلف اجتماعی رشد یابد.»

«همه دنیا طرح های انتقال را اجرا می کنند، ما هم باید این کار را بکنیم

محمد وکیلی، استاندار سابق سمنان و از موافقان طرح انتقال آب خزر به فلات مرکزی ایران در ارتباط با لزوم اجرای این طرح و روند اجرای آن به «فرهیختگان» گفت: «بحث انتقال آب خزر بحث استانی نیست وبحثی ملی است. مادر یک منطقه خشک و گرم زندگی می کنیم و اگر پیش بینی منابع جدیدی را نداشته باشیم قطعاً در مواقعی که خشکسالی است، کشور دچار مشکل و بحران می شود. تمام دنیا انتقال آب های سرزمینی را داشتند، اگر مطالعه ای درباره تمام کشورهای حاشیه خزر داشته باشیم می بینید آنها هم در حال برداشت هستند. از نگاه دیگر این طرح صرفا بحث اجتماعی ندارد، بحث اقتصادی، سیاسی وامنیتی هم دارد. در مسیر تهران به مشهد اگر قرار بر این باشد که ما کمبود آب داشته باشیم وبه خاطر این کمبود مهاجرت صورت بگیرد، این یک مشکل جدی اجتماعی و... تلقی می شود. از طرف دیگر آب هایی که در استان وجود دارد و بارش ها حاصل می شود باید در جاهایی مصرف شود که ارزش افزوده بیشتری را ایجاد می کند و مزیت نسبی داشته باشد. ما با انتقال آب می توانیم بخش عمده ای از نیاز از صنعت را با کمترین هزینه تامین کنیم. الان می بینیم که از خلیج فارس هم این انتقال انجام می شود، تمام کشورهای که در حاشیه دریاها واقیانوس ها هستند، کار تصفیه وشیرین کردن و انتقال آب را دارند و این ضرورتی است که باید برای کشور ما هم اتفاق بیفتد و اگر این کار را نکنیم کشور تنها متکی به آب های جاری و سطحی خود باشد در دوران خشکسالی تهدیدی جدی می شود؛ بنابراین این انتقال ضرورت دارد.»

«حتی اگر آبی هم منتقل نشود این طرح توجیه دارد!

استادار سابق سمنان در پایان در ارتباط با توجیه اجرای این طرح گفت: «این مساله کاری بسیار بزرگ وملی است. ما مشروع این کار را اگر بخواهیم از ابواب مختلف مورد توجه قرار دهیم باید بگوییم حتی اگر بخواهیم از آب آن استفاده کنیم این طرح یک توجیه قوی دارد و آن ایجاد اشتغال گسترده است. لوله ها اگر بخواد در ایران تولید شود، برقی که تولید می شود و مصرف می کند، کارگران ومهندسانی که احداث ونظهداری آن را پیش خواهند برد، کارخانه های جدیدی که ایجاد می شوند و... همه اشتغال بسیاری را ایجاد می کنند که نشان می دهد این اقدام توجیه پذیر است. مطالعات این طرح را وزارت نیرو انجام داده است، میزان برق ولوله مصرفی، انتخاب مسیر مناسب، سرمایه گذاری داخلی وخارجی و... همه موضوعاتی است که توسط وزارت نیرو ومهندسان و کارشناسان صورت گرفته است.»

«با بهبود وضعیت شبکه آب، مشکل حل می شود

این استاد دانشگاه با ارائه راهکار حل مشکل کمبود آب در سمنان گفت: «در نقد دلیل کمبود آب شرب هم باید بگوییم نظر کارشناسان آن منطقه یعنی سمنان این بوده که ۳۰ درصد آب به دلیل پوسیدگی سیستم آبرسانی و کشاورزی و... پرت می شود که اگر رسیدگی شود، مشکل آن منطقه حل می شود. کشاورزی سمنان نامازگار با شرایط اقلیمی آنجاست. در سمنان هندوانه کشت می شود که به آب زیادی نیاز دارد. کانال های آبی ای دارند که رویا است و آب تبخیر می شود. انتقال آب از گام های آخر پروژه کمبود آب است، نه اینکه در قدم اول به آن فکر کنیم. در قیاس گیلان وسمنان با اینکه گیلان آب بیشتری دارد، مصرف آب سمنان بیشتر از آن ها و هم به خاطر دلایلی است که گفتیم. ابتدا باید آب در دست شود، مگر سمنان الان در چه شرایط بحرانی است؟ اگرمان وسیستان و... که بحران بیشتری دارند چراسراغ سمنان آمده اند؟ سمنان اصلا در چند استان اول از لحاظ کمبود آب هم قرار ندارد.»

«همین حالا هم از ما زندران به سمنان آب منتقل می شود

مولانا تا بیان این نکته که درحال حاضر هم مازندران بخشی از آب سمنان را تامین می کند، گفت: «ما باید به اصلاح الگوی کشت و اصلاح الگوی تولیدات صنعتی بپردازیم. در این طرح از ۲۰۰ میلیون مترمکعب آبی که در این انتقال قرار است منتقل شود ۵۰ میلیون مترمکعب آن برای شرب وباقی آن برای امور صنعتی است واساسا چرا باید آب را به سمت جایی بکشانیم که صنایع آب بر داشته باشند. یعنی آمایش سرزمینی انجام نشده است. اتفاقی که در اصفهان و یزد هم افتاده وشاهد هستیم چه بالایی بر سر این استان ها آمده است. ما چه پرهیزی را از طرح برداریم که اکنون می خواهیم آن را، سمت مازندران به سمت سمنان بکشانیم. قطعاً این کار زیادهای جمعیت می آورد. همین الان هم از سرچشمه های خطرناک و مازندران برای سمنان آب برده می شود، هم اکنون ۸۰ درصد کشاورزی سمنان غرقابی است و چرا این را اصلاح نمی کنند؟ پرسشی که من دارم این است که چه کسی این آمایش سرزمینی را انجام داده و چه کسی آن را تایید کرده است. این فرآیند کاملا غیرقانونی است و کمیته ارزیابی در هیچ بخشی این مساله را تایید نکرده است و همه از جمله رئیس سازمان منابع طبیعی وخالف خود را اعلام کردند که این کار آسیب های اساسی را به جنگل هایی که ثبت جهانی شده هم وارد می کند و در واقع اجرای این طرح شلیک به مدنیت وتوهین به شعور مردم است.» این فعال محیط‌زیست در پایان به خلف وعده کلانتری اشاره کرد و گفت: «ما با شورای محیط‌زیست چشمه ها وسرچشمه ها با آقای کلانتری داشتیم و من از ایشان پرسیدم که شما مشخصا خودتان با انتقال آب از مازندران به سمنان موافقت می کنید و جواب داد که من مخالف هستم و هر چه کمیته ارزیابی بگوید من هم تابع نظرشان هستم اما در دو، سه ماه گذشته او خلف وعده کرده و در پایان موافقت خود را با این طرح اعلام کرده است؛ موافقتی که بدون توجه به نظرات کارگروه ارزیابی صورت گرفته و گروه وزارت نیرو حتی یک مورد را هم نتوانستند اثبات کنند وبه آنان گفته شد طرح شان را اصلاح کنند اما باز هم شاهدیم که طرح تصویب می شود که جای تعجب دارد، چرا که این طرح یک برگه ارزیابی اجتماعی ندارد و مصوبه سه ماه پیش وجود دارد که کارگروه ارزیابی به این مساله بپردازد و در این پرورنده یک خط از کارگروه ارزیابی اجتماعی استان مازندران نیست؟ همه این بالا جدا از بحث آمایش محیط‌زیستی، آسیب اجتماعی ناشی از فرآیند تصمیم گیری دارد که هر چه کارکنان فاعل است و این نوع فرآیند موجب ملت از دولت خواهد شد و بزرگترین آسیب این طرح همین مساله خواهد بود و مردم در همه وجوه اعتماد خود را به دولت و این نوع تصمیم گیری از دست خواهند داد.»